

ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ КАЗАХСТАНА

№ 2 (097) 2026 ж., сәуір-маусым апрель-июнь 2026 г.

WWW.IACOOS.KZ - WWW.ECOGOSFOND.KZ

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ – ТАЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Мемлекет басшысы
Қасым-Жомарт Тоқаев
Қазақстан экологиялық
жауапкершілік мәселесіне
затнамалық деңгейде
айрықша мән беретінін
айтты, деп хабарлайды
Tengrinews.kz тілшісі.

«Жаңа Конституциямызда қоршаған ортаны қорғау мемлекеттік саясат пен азаматтық жауапкершіліктің негізгі қағидаттарының бірі ретінде айқындалды. Яғни, біз үшін экологиялық қауіпсіздік пен өсіп-өркендеу жай ғана мәселе емес. Ол ұлттық сана-сезімнің ажырамас бөлігі және ұзақмерзімді даму стратегиясының арқауы ретінде қарастырылады», - деді Президент.

Мемлекет басшысы Қазақстан экологиялық таза энергия өндірісіне қошу; биоалантүрлілікті қорғау; тозған жерлерді қалпына келтіру; су ресурстарын басқару жүйелерін жетілдіру; су үнемдеу

«ЕШБІР ЕЛ ЖАЛҒЫЗ ЖОРТЫП, ТАБЫСҚА ЖЕТЕ АЛМАЙДЫ» - ТОҚАЕВ МЕМЛЕКЕТ БАСШЫЛАРЫНА ҮНДЕУ ЖАСАДЫ

саясатын енгізу; қоршаған ортаны қорғау саласындағы өңірлік ынтымақтастықты нығайту бағыттарындағы шараларды қолға алғанын атап өтті.

«Әлбетте, ешбір ел жалғыз жортып, табысқа жете алмайды. Сондықтан аймақтық және жаһандық деңгейде күш жұмылдыруға баса мән береміз. Біз аталған міндетті нақты іс, жаңа технологияларды игеру және тұрақты дамуға ұзақмерзімді инвестиция салу арқылы орындаймыз», - деді Қасым-Жомарт Тоқаев.

Естеріңізге сала кетейік, Астанада Өңірлік экологиялық саммит өтті.

БҰҰ және басқа да халықаралық ұйымдармен бірге ұйымдастырылған диалог алаңының мақсаты – экожүйелерді, су және жер ресурстарын қорғау, қалпына

келтіру әрі бірлесе пайдалану бойынша кешенді саясат пен тетіктерді қалыптастыру. Орталық Азия өңірінің биоалантүрлілігін сақтау.

Саммиттің пленарлық отырысында Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев, Қырғызстан Президенті Садыр Жапаров, Өзбекстан Президенті Шавкат Мирзиёев, Тәжікстан Президенті Эмомали Рахмон, Түрікменстан Президенті Сердар Бердімұхамедов, Армения Президенті Ваагн Хачатурян, Моңғолия Президенті Ухнаагийн Хурэлсух, Грузия Президенті Михаил Кавелашвили, Әзербайжан Премьер-министрі Али Асадов, БҰҰ Бас хатшысының экономикалық және әлеуметтік мәселелер жөніндегі орынбасары Ли Цзюньхуа, БҰҰ Бас хатшысының орынбасары, БҰҰ Қоршаған орта бағдарламасының директоры Ингер Андерсен, сондай-ақ БҰҰ Еуропалық экономикалық комиссиясының атқарушы хатшысы Татьяна Молчан сөз сөйлейді деп жоспарланған.

<https://kaz.tengrinews.kz/>

ИТОГИ РЕГИОНАЛЬНОГО ЭКОЛОГИЧЕСКОГО САММИТА 2026

В Астане завершил работу Региональный экологический саммит, который объединил на своей площадке глав государств, общественных деятелей, политиков и исследователей для обсуждения вопросов экологии и устойчивого развития в Центральной Азии.

С 22 по 24 апреля в рамках Саммита было организовано 58 ключевых сессий, включая 21 сессию высокого уровня и 4 страновые сессии государств Центральной Азии. За три дня зафиксировано более 8 000 посещений мероприятий.

В пленарном заседании РЭС выступили президенты стран Центральной Азии, Армении, Грузии, Монголии и Премьер-министр Азербайджана.

От ООН приняли участие: заместитель Генерального секретаря по экономическим и социальным вопросам г-н Ли Цзюньхуа, заместитель Генерального секретаря, исполнительный директор ЮНЕП г-жа Ингер Андерсен, заместитель Генерального секретаря и исполнительный секретарь ЕЭК ООН Татьяна Молчан.

В саммите приняли участие руководители экологических ведомств стран Центральной Азии, а также Армении, Азербайджана, Грузии, Германии, Беларуси, Турции, Италии, Китая, Камбоджи, Сербии, Монголии, Хорватии, Японии, Афганистана, Российской Федерации и др. Также были представлены профильные ведомства в сферах водного хозяйства, здравоохранения, сельского хозяйства, энергетики, просвещения и финансов.

Представители международных организаций, таких как ОБСЕ, ЕС, ОЭС, ИСЕСКО, ШОС, ОТГ, СВМДА, ИОПБ, АБР, ЕБРР, ВБ, ЗКФ, ИБР, а также секретариатов международных конвенций и соглашений по опустыниванию, биоразнообразию, химическим веществам и отходам, приняли активное участие в обсуждениях и сессиях.

Главным итогом РЭС-2026 стало принятие Декларации глав государств Центральной Азии «Экологическая солидарность Центральной Азии». Президенты подтвердили намерение активизировать усилия по выработке совместных региональных позиций и решений в рамках многосторонних экологических процессов, включая переговоры по биораз-

нообразию, управлению химическими веществами и отходами, борьбе с загрязнением пластиком, улучшению качества атмосферного воздуха, противодействию деградации земель и опустыниванию, а также продвижению консолидированной позиции стран региона на ключевых международных платформах.

В Декларации отражена инициатива Президента Республики Казахстан К.-Ж. К. Токаева по созданию Международной организации по воде в структуре ООН.

Кроме того, в рамках Декларации поддержаны инициативы Казахстана по созданию Международного фонда охраны редких видов и биологического разнообразия, разработке Межгосударственной программы по сохранению водных ресурсов Каспийского моря, учреждению Международного дня озеленения планеты, а также развитию сотрудничества на платформе Проектного офиса для Центральной Азии по изменению климата и зеленой энергетике.

Вместе с тем поддержана Программа действий по реализации региональных экологических инициатив в партнерстве с ООН на 2026–2030 годы. В нее включены: Региональный инвестиционный портфель по экологии и климату, Региональный обзор результативности экологической деятельности, Рамочный документ по природоориентированным решениям, Рамочная программа партнерства по циркулярной экономике, Региональная платформа «Зеленая школа».

Данные инициативы были представ-

лены на сессиях Саммита при участии стратегических партнеров, что позволило сформировать конкретный план совместных практических действий Казахстана, стран региона и системы ООН на ближайшие пять лет. Таким образом, заложена устойчивая основа для последовательной реализации достигнутых договоренностей, подтверждающая долгосрочное институциональное и практическое продолжение повестки саммита.

На РЭС принят ряд инвестиционных соглашений и меморандумов о стратегическом партнерстве.

Заключено Рамочное соглашение о стратегическом сотрудничестве между Правительством Республики Казахстан и Программой ООН по окружающей среде, предусматривающее создание Регионального экологического хаба в городе Алматы на базе Субрегионального офиса ЮНЕП для Центральной Азии.

Подписан меморандум о взаимопонимании по созданию страновой инвестиционной платформы энергетического перехода Казахстана «QaJET» между Министерством энергетики РК, Министерством экологии и природных ресурсов РК и Европейским банком реконструкции и развития. До 2035 года планируется ввести не менее 10 ГВт мощностей ВИЭ, привлечь около 20 млрд долларов инвестиций и сократить выбросы более чем на 20 млн тонн ежегодно.

Также в первые дни выставки зеленых технологий «RES 2026 EXPO» подписано 17 документов на сумму свыше

2,3 млрд долларов США. Основной объем инвестиций направлен на развитие ВИЭ, управление отходами, проекты декарбонизации промышленности и производство удобрений.

По инициативе Казахстана на полях Саммита запущен процесс консультаций по созданию Международной организации по воде. По итогам будет подготовлен сводный отчет, который станет основой для последующих раундов переговоров с целью достижения конкретных результатов на Конференции ООН по водным ресурсам в Абу-Даби в декабре 2026 года.

Значительный вклад в укрепление водной повестки внес межпарламентский диалог на высоком уровне. При участии Парламентской ассамблеи ОБСЕ иницирована подготовка совместного плана мероприятий между парламентами стран Центральной Азии и Парламентской ассамблеи ОБСЕ, направленного на развитие взаимодействия в сфере управления водными ресурсами, сближение законодательства и продвижение эффективных механизмов трансграничного сотрудничества.

Сессии Саммита проходили по восьми ключевым направлениям.

По итогам профильных сессий достигнут ряд практических договоренностей. Страны Центральной Азии подписали Региональную декларацию по сохранению биоразнообразия, подтвердив готовность к совместной охране экосистем, редких видов, восстановлению природных территорий и развитию экологических коридоров.

По инициативе Казахстана подписана резолюция «Зеленый щит Центральной Азии» как региональная система защитных лесных полос и зеленых барьеров против деградации земель и пыльных бурь, определены участки для создания лесных насаждений.

Участие на высоком уровне секретариатов Базельской, Роттердамской и Стокгольмской конвенций придало особое значение вопросам регулирования химических веществ и обращения с опасными отходами. В частности, озвучено предложение о создании в Казахстане Регионального центра по Стокгольмской конвенции, что станет важным шагом для укрепления институционального потенциала Центральной Азии в сфере химической безопасности, создания соответствующих лабораторий и выполнения международных

обязательств.

Также стороны договорились о подготовке дорожной карты по повышению устойчивости сельского хозяйства и практическому применению синергии Рио-конвенций с участием ФАО, IOFS и международных партнеров. Инициатива направлена на адаптацию агросектора к изменению климата, борьбу с деградацией земель, опустыниванием и утратой биоразнообразия.

По инициативе Казахстана Генеральная Ассамблея ООН приняла резолюцию о провозглашении 2026 года Международным годом добровольцев в целях устойчивого развития.

По итогам тематической сессии подписаны соглашения «Caspian Sea Action Week 2026» и «Green Aral: Volunteers for Life», направленные на повышение вовлеченности граждан в экологическое волонтерство и реализацию совместных действий по решению проблем Прикаспийского и Аральского регионов. Также состоялся диалог молодежи стран Центральной Азии, по итогам которого подготовлено совместное заявление участникам РЭС.

Значимым результатом в социальной сфере стало подписание совместной Декларации стран Центральной Азии и Европейского регионального бюро ВОЗ по реализации дорожной карты «Здоровое будущее региона Аральского моря», а также ряда меморандумов по развитию совместных исследований, мониторинга и внедрению подхода «Единое здоровье», объединяющего вопросы экологии, здравоохранения и устойчивого развития.

Международная выставка зеленых технологий «RES 2026 EXPO» объединила страны региона и партнеров, обеспечив переход от политических деклараций к практическим действиям.

В 120 павильонах свои достижения представили 247 компаний из 30 стран мира, обеспечив прямой G2B-нетворкинг для порядка 20 000 гостей.

Достигнутые договоренности подтверждают, что Региональный экологический саммит 2026 года в Астане стал не только площадкой для диалога, но и точкой консолидации усилий, запуска практических инициатив и формирования единой, ориентированной на будущее экологической повестки Центральной Азии.

<https://www.gov.kz/>

Кездесу бұған дейін өткізілген диалогтің жалғасы болды, оның қорытындысы бойынша Алматы қаласында қалдықтарды энергетикалық кәдеге жарату туралы инвестициялық келісім жасалды. Бірлескен инвестициялық жобаны жүзеге асыру барысы талқыланды: инвестициялардың жалпы көлемі 145,5 млрд теңгені құрайды.

ҚР Премьер-министрі Олжас Бектенов жүзеге асырылып жатқан жобаның маңыздылығын атап өтіп, еліміздің жаңа Конституциясында бекітілген басымдықтардың бірі – қоршаған ортаны қорғау екенін атап өтті. Осыған байланысты Үкіметтің алдында инвестициялар мен озық технологияларды тарта отырып, экологиялық жаңғыртуға бағытталған нақты жобаларды жүзеге асыру міндеті тұр.

«Елдеріміздің көшбасшылары – Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев пен Қытай Халық Республикасының Төрағасы Си Цзиньпин мырза бізге экономикалық қатынастарды дамыту үшін зор мүмкіндіктер жасап отыр. Қытай Халық Республикасы – біздің негізгі сауда-эко-

ПРЕЗИДЕНТТІҢ ИНВЕСТИЦИЯ ТARTY ЖӨНІНДЕГІ ТАПСЫРМАЛАРЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ:

БИЫЛҒЫ 29 МАМЫРДА АЛМАТЫДА ҚАЛДЫҚТАРДЫ КӘДЕГЕ ЖАРАТУ ЗАУЫТЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫСЫ БАСТАЛАДЫ

Қазақстан Республикасының Премьер-министрі Олжас Бектенов қалдықтарды энергияға айналдыру саласындағы ҚХР мен Орталық Азиядағы ірі жобаларды жүзеге асыру тәжірибесі бар жетекші қытайлық компаниялардың бірі – Hunan Junxin Environmental Protection Co., Ltd компаниясының директорлар кеңесі төрағасы Дай Даогомен кездесу өткізді.

номикалық серіктестеріміздің бірі. Hunan компаниясының Қазақстан нарығына келуін құптаймыз және бірлескен жобаларға жан-жақты қолдау көрсетуге дайынбыз. Біздің былтырғы кездесуіміз барысында еліміз үшін осы маңызды жобаға жақсы серпін берілген болатын», — деп атап өтті Олжас Бектенов.

Директорлар кеңесінің төрағасы Дай Даого 29 мамырда құрылыс жұмыстарының басталатынын хабарлады. Нысан екі жыл ішінде пайдалануға беріледі деп жоспарлануда. Жоба ТҚҚ өңдеудің анағұрлым заманауи моделін енгізуді көздейді – яғни оларды кейіннен электр энергиясына айналдыра отырып қайта

өңдеу қарастырылған. Зауыттың іске қосылуы жылына шамамен 200 мың тонна CO₂ шығарындыларын азайтуға, полигон көлемін жыл сайын шамамен 800 мың текше метр үнемдеуге және «жасыл» энергияны тұрақты өндіруге ықпал етеді. Кәсіпорын тәулігіне 2 мың тоннаға дейін қалдықты өңдеп, 60 МВт-қа дейін электр энергиясын өндіре алады. Құрылыс кезеңінде кемінде 700 уақытша жұмыс орны құрылады, ал зауыт іске қосылғаннан кейін 120 тұрақты жұмыс орны ашылады.

«Біз екі жыл ішінде барлық жұмыстарды толық аяқтайтынымызға сенімдіміз. Қазақстан Президенті мен Үкіметі тарапынан елдің «жасыл» дамуы-

на қатысты үлкен жұмыстар жүргізіліп жатқанын көріп отырмыз. Біз Қазақстанның «жасыл» дамуына және инвестиция тартуға нақты үлес қосатын ірі жоба болу үшін ұмтылып, сол бағытта жұмыс істеп жатырмыз», — деді директорлар кеңесінің төрағасы Дай Даого.

Жоба сонымен қатар сенімді электрмен жабдықтауды, цифрлық шешімдер үшін энергияны пайдалануды және қыста өнеркәсіптік тұтынушылар мен қалалық қажеттіліктерге таза жылу беруді қамтамасыз ететін үш «жасыл» орталықты құруды көздейді. Бұдан бөлек, технологияларды енгізуге, қосалқы бөлшектер өндірісін локализациялауға, жергілікті мамандарды даярлауға және экологиялық мәдениетті арттыруға бағытталған үш базаны қалыптастыру жоспарлануда.

Кездесу қорытындысы бойынша Премьер-министр Олжас Бектенов салалық мемлекеттік органдарға жобаны уақытылы пайдалануға беру үшін одан әрі сүйемелдеуді қамтамасыз етуді тапсырды.

<https://www.gov.kz/memleket>

АСТАНА, Sputnik. 15 июня в Астане прошел первый международный казахстанско-белорусский форум по новым технологиям в сфере экологии и охраны окружающей среды.

ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ НЕ ИМЕЮТ ГРАНИЦ - ПОСОЛ БЕЛАРУСИ В КАЗАХСТАНЕ БОГДАНОВ

Инициаторы мероприятия - посольство Беларуси в Казахстане и казахстанская партия зеленых «Байтак».

Решение экологических проблем требует синергии и усилий, на которые и нацелен форум, заявил посол Беларуси в Казахстане Алексей Богданов. К тому же, у двух стран большой неиспользованный потенциал для взаимовыгодных проектов, подчеркнул посол. В частности, в сфере экологии и охраны окружающей среды. «В апреле 2026 года ряд актуальных концептуальных направлений развития сотрудничества в сфере экологии был рассмотрен в ходе регионального экологического саммита в городе Астана с участием руководителей природоохранных ведомств обеих стран. Подчеркну, что Республика Беларусь имеет опыт в

реализации проектов в сфере экологии и защиты окружающей среды, в том числе в отношении переработки твердых бытовых отходов, водоотведения и очистки воды, цифровизации, энергосбережения и ряда других», - сказал посол.

Форум станет хорошей переговорной площадкой для поиска новых партнеров и положит начало новым зеленым проектам, подчеркнул он. «Мы готовы к диалогу и надеемся на практические положительные результаты. Пользуясь случаем, приглашаю руководство казахстанской партии зеленых «Байтак», а также участников международного форума принять участие в четвертой международной специализированной экологической выставке Ecology EXPO-2027, которая пройдет в городе Минске в следующем году. В

ходе выставки запланировано проведение масштабных бизнес-встреч, экспертных сессий и панельных дискуссий для обсуждения перспектив внедрения технологий в промышленность и в нашу повседневную жизнь», - заявил Богданов.

Страны активно и успешно работают в едином экономическом пространстве, имеют устойчивые торговые связи и развивают совместные проекты, подчеркнул посол. Он привел в пример белорусское производство по сборке тракторов в Казахстане, еще два завода собирают комбайны.

В целом, Казахстан занимает второе место среди стран СНГ по объему взаимного товарооборота с Беларусью.

<https://ru.sputnik.kz/>

БІР БАҚБАҚ ҮШІН 13 МИЛЛИОН ТЕҢГЕ: ҚАЗАҚСТАНДА ҚАЙ ӨСІМДІКТІ ЖҰЛУҒА БОЛМАЙДЫ?

«Бұл — өте сирек кездесетін, жойылып бара жатқан өсімдіктер, сондықтан осындай қомақты айыппұлдар қарастырылған. 2019 жылы депутаттардың бастамасымен айыппұл көлемі 10 есеге артып, 3 000 АЕК-ті құрады. Бұл шара сирек өсімдіктердің толықтай жойылып кетпеуі үшін қабылданған», — деді Н. Шарбиев. Неліктен ол құнды?

Көк-сағыз (лат. Taraxacum kok-saghyz) — бақбақтар тұқымдасына жататын көпжылдық шөптесін өсімдік. Оның басты ерекшелігі:

Табиғи каучуконос: Өсімдік тамырында жоғары сапалы резеңке алуға болатын бірегей каучук бар.

Экологиялық тепе-теңдік: Мамандардың айтуынша, тіпті 10 дана бақбақты

жұлу бұл түрдің табиғаттан мүлдем жоғалып кетуіне әкеп соғуы мүмкін.

Тұрғындарға ескерту
Табиғат аясында демалушыларға белгісіз гүлдер мен өсімдіктерді жұлмауға кеңес беріледі. Себебі, сырт көзге қарапайым көрінгенмен, ол заңмен қорғалатын құнды жәдігер болуы ықтимал. Заң бұзушылық анықталған жағдайда тек ірі көлемде айыппұл ғана емес, сонымен қатар қылмыстық жауапкершілік те қарастырылуы мүмкін.

<https://cntv.kz/>

В Казахстане сохраняется сложная экологическая ситуация. Ежегодно в атмосферу выбрасываются миллионы тонн загрязняющих веществ, а значительная часть полигонов твердых бытовых отходов остается вне санитарных требований. Об этом на пленарном заседании мажилиса сообщил председатель Комитета по вопросам экологии и природопользования Едил Жанбыршин во время обсуждения новых экологических поправок, передает корреспондент центра деловой информации Kapital.kz.

По информации уполномоченного органа, ежегодный объем выбросов загрязняющих веществ в атмосферу достигает порядка 4 млн тонн. При этом объем твердых бытовых отходов составляет около 5 млн тонн в год. «Количество экологически

ПОЧЕМУ КРУПНЫЕ ПРЕДПРИЯТИЯ КАЗАХСТАНА ЗАТЯГИВАЮТ СУДЕБНЫЕ СПОРЫ ЗА УРОН ЭКОЛОГИИ

проблемных объектов составляет 1580. Из более чем 2700 полигонов только 20% соответствуют санитарным требованиям», — сообщил Едил Жанбыршин на пленарном заседании Мажилиса.

Он также отметил, что в международном

Индексе экологической эффективности EPI-2024 Казахстан занимает 99-е место среди 180 государств по эффективности управления отходами.

По словам депутата, действующие нормы позволяют рассчитывать штрафы за сверхнормативные выбросы, однако законодательство не определяет точный период, за который должен производиться такой расчет. Этим, как отметил депутат, пользуются крупные предприятия-загрязнители, затягивая судебные споры по штрафам на протяжении нескольких лет. «В этой связи предлагается исчислять период сверхнормативного воздействия с даты проведения последнего производственного экологического контроля. Данная поправка устраним правовой пробел, повысит эффективность экологического контроля и обеспечит поступление пла-

тежей в бюджет за каждый сверхнормативный грамм выбросов в атмосферу», — сказал депутат. Еще одна часть предлагаемых изменений направлена на развитие переработки отходов и поддержку отечественных предприятий. Законопроект предусматривает освобождение производителей упаковки, масел и аккумуляторов от обязательств в рамках системы РОП при условии использования не менее 30% переработанного вторсырья, произведенного в Казахстане. «Данные поправки направлены на развитие отечественной переработки, увеличение доли переработанного сырья на внутреннем рынке и формирование экономики замкнутого цикла», — отметил Едил Жанбыршин.

<https://kapital.kz/>

ҚАЗАҚСТАН ҰОК ЕСО
ATHLETE ЖОБАСЫ АЯСЫНДА
ҮШІНШІ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ
АКЦИЯСЫН ӨТКІЗДІ

АСТАНА.
KAZINFORM
— Биоалуантүр-
ліліктің халықа-
ралық күніне
орай ҚР Ұлттық
Олимпиадалық
комитеті Есо
Athlete жобасы
аясында үшінші
экологиялық
акция ұйымда-
стырды.

Ведомствоның баспасөз қызметі мәлім еткендей, іс-шара Астанадағы №10 мамандандырылған балалар мен жасөспірімдердің шайбалы хоккей спорт мектебінде өтті. Акцияға мектеп оқушы-лары, жаттықтырушылар және Eco Athlete жобасының амбассадоры, хоккейден Қа-зақстан құрамасының қорғаушысы Әділ Бекетаев қатысты.

Кездесудің негізгі тақырыбы — спорт-тағы экологиялық жауапкершілік, сон-дай-ақ, спорттық жабдықтарды қайта пай-далану мен қайта өңдеудің маңызы болды. Қатысушыларға тоқыма қалдықтарының қоршаған ортаға тигізетін әсері түсін-діріліп, спорттық киімдер мен құралдарды екінші рет қолдану табиғатқа түсетін сал-мақты азайтуға көмектесетіні айтылды. Танымдық бөлім барысында оқушылар арнайы экологиялық викторинаға қаты-сты. Сұрақтар материалдарды қайта өңдеу, мұз ареналарында суды тиімді пайдалану және хоккей жабдықтарын кәдеге жарату тақырыптарын қамтыды. Белсенділік та-нытқан қатысушыларға ҚР ҰОК атынан естелік сыйлықтар табысталды. Шара барысында LS Astana қайта өңдеу зауы-ты директорының орынбасары Гүлйәхан Төлеубаева сөз сөйлеп, Қазақстандағы қалдықтарды қайта өңдеу жүйесі мен ма-териалдарды қайта қолдану тәжірибесі туралы айтты. Сондай-ақ қазіргі таңда заттарға екінші өмір сыйлаудың маңы-зына тоқталды. Eco-Talk алаңында Әділ Бекетаев өзінің экологиялық әдеттерімен

бөлісіп, спортшылардың қоршаған орта-ны қорғауға қалай үлес қоса алатынын әңгімеледі. Іс-шараның тәжірибелік бөлігі жас дизайнер Айылажар Қайырғазының жетекшілігімен өткен Custom Hockey Style шеберлік сабағы форматында ұй-ымдастырылды. Оқушылар бұрын қолда-нылмай қалған ескі ойын жейделері мен хоккей таяқшаларын жаңартып, спорттық бұйымдарға жаңа өмір сыйлады. Эколо-гиялық бояулар, трафареттер және Eco Athlete жобасының символикасы арқылы қатысушылар өздерінің ерекше дизайн-дын жасады.

— Бүгінде спорт тек жетістікке жету-дің алаңы ғана емес, қоғамдағы маңызды құндылықтарды насихаттайтын құралға айналып келеді. Есо Athlete жобасы арқылы біз экологиялық жауапкершілік-тің спортшылар мен жас буын өмірінің табиғи бөлігіне айнала алатынын көрсет-кіміз келеді, — деп атап өтті Қазақстан ҰОК өкілдері.

Айта кетейік, Есо Athlete жобасы спорт, білім және тәжірибелік іс-шаралар арқылы экологиялық мәдениетті дамы-туға және тұрақты экологиялық дағдылар-ды қалыптастыруға бағытталған.

Бастама Қазақстан ҰОК тарапынан Халықаралық Олимпиадалық комитет пен Азия Олимпиада кеңесінің қолдауымен Олимпиадалық күн тәртібі 2020+5 бағдар-ламасы аясында жүзеге асырылып келеді.

<https://kaz.inform.kz/>

ЗАБОТА О ПРИРОДЕ
ГЛАЗАМИ ДЕТЕЙ:
ЛУЧШИЕ РИСУНКИ ВЫБРАЛИ В
АКМОЛИНСКОЙ ОБЛАСТИ КО
ДНЮ ЭКОЛОГА

— В текущем году в конкурсе приня-ли участие воспитанники трех специаль-ных социальных учреждений Акмолин-ской области: это Центр поддержки детей, нуждающихся в специальных социальных услугах, специальный комплекс «детский сад — школа-интернат» села Урюпинки Аккольского района и Центр оказания специальных социальных услуг города Кокшетау. Всего на конкурс было пред-ставлено 31 творческая работа, — поде-лилась главный специалист Департамента экологии по Акмолинской области Куляш Рахимова.

По словам специалиста, каждая пред-ставленная работа стала отражением люб-ви к природе, заботы об окружающей сре-де и стремления сохранить нашу планету чистой и красивой.

По итогам рассмотрения конкурсных работ жюри определило победителей в трех возрастных категориях.

В возрасте 6–10 лет первое место до-сталось Екатерине Маньковской из Ак-кольского района, на втором — Тимофей Яворский из Кокшетау. Замыкает тройку лидеров Артем Апалько из села Урюпин-ка.

В возрастной категории 11–14 лет золото забрал Константин Полянский (с. Урюпинка), второе место у Томирис Бай-мульдиной из Аккольского района, третье — у Матвея Салова из Кокшетау.

В возрастной категории 15–17 лет первым стал Анатолий Иванов из Кокше-тау, серебро досталось Ясмин Неретиной из Аккольского района. Замыкает тройку лидеров Нина Арабаджи (с. Урюпинка).

Победителям конкурса были вручены грамоты и памятные подарки. Остальные участники также не остались без внима-ния — они получили сертификаты и па-мятные сувениры.

<https://www.inform.kz/ru/>

АСТАНА, 2026 жылғы 24 сәуір — Орталық Азияның бес елінен келген жас қойбасшылар климаттық өзгерістер жағдайында өңірдің орнықты дамуы үшін қандай мамандықтар, дағдылар мен білім бе-рудегі өзгерістер қажет екені туралы ұсыныстарын Астанада таны-стырды.

Презентациялар RES-2026 Өңір-лік экологиялық саммиті аясында өткен ЮНИСЕФ-тің «Болашақ экожүйесі: ба-лалар мен жастар орнықты даму сәулет-шілері ретінде» атты жастар сессиясы шеңберінде өтті. Жұмысқа Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан, Тәжікстан және Түркменстаннан 65 жас орен қатысты.

Бірнеше апта бойы қатысушылар бейінді сарапшылармен бірге өңірдің не-гізгі экологиялық сын-кәтерлерін — су ресурстарын басқару мен Арал өңіріндегі ауа сапасы мәселелерінен бастап, қала-лардың төзімділігіне, қалдықтармен жұ-мыс істеуге және экологиялық таза көлікті дамытуға дейінгі мәселелерді талдады. Жастардың басты міндеті — алдағы он-жылдықтарда осы мәселелерді шешу үшін қандай мамандар сұранысқа ие болатынын және білім беру жүйесі жаңа ұрпақты осы өзгерістерге қалай дайындай алатынын анықтау болды. Жұмыс мәселені талдау-дан бастап, дағдылар, мамандықтар мен білім беру тәсілдері бойынша ұсынымдар әзірлеуге дейінгі арнайы жасалған фрейм-ворк бойынша жүргізілді.

Қорытынды бойынша әр команда өз ұсыныстарын мемлекеттік органдардың, халықаралық ұйымдар мен бизнестің өкілдеріне таныстырды. «Бұл тәжірибе

орнықты дамудың болашағы білімнен басталатынын көрсетті. Бізге жастардың жаңа экологиялық және экономикалық шындыққа дайын болуына қандай дағ-дылар мен білім көмектесетінін бүгіннен бастап түсіну маңызды», — деп атап өтті жастар сессиясының қатысушысы. Ұсы-ныстардың қатарда қалаларды орнықты дамыту, су ресурстарын басқару және эко-логиялық мониторинг мамандарын қоса алғанда, «жасыл» мамандықтарды дамы-ту, сондай-ақ мектеп бағдарламаларына климаттық сауаттылықты, цифрлық дағ-дыларды және жауапты тұтыну тәжіри-бесін интеграциялау бар.

Жұмыс нәтижесінде Орталық Азия жастарының экологиялық сын-кәтерлер, болашақ мамандықтар, қажетті дағдылар мен білім берудегі инновациялар мәсе-лелері бойынша ұсынымдары әзірле-неді. Қатысушылардың презентациялары негізінде сессия ұйымдастырушылары негізгі ұсыныстар қамтылған бірінғай құжат қалыптастырып, оны өз платфор-малары, серіктестік арналары арқылы, сон-дай-ақ Орталық Азия елдерінің үкіметтері деңгейінде ілгерілететін болады. Бұл тәсіл ЮНИСЕФ-тің қолдауымен өңір елдері үкіметтерінің жетекші рөлімен іске асы-рылып жатқан «Жасыл мектеп» өңірлік

платформасының мақсаттарымен үнде-седі. Платформа климатқа төзімді білім беру жүйелерін дамытуға, мектеп ин-фрақұрылымын жаңғыртуға және балалар мен жастарды экологиялық күн тәртібін қалыптастыруға тартуға бағытталған.

«Балалар мен жастар — жай ғана қа-тысушылар емес, олар орнықты дамудың сәулетшілері. Орталық Азия елдерін-де олар бүгіннің өзінде су ресурстарын басқару мен ауа сапасынан бастап, қала-лардың төзімділігіне дейінгі климаттық сын-кәтерлердің шешімдерін ұсынып жатыр. Оларды қажетті біліммен, дағды-лармен және әрекет ету мүмкіндіктерімен қамтамасыз ете отырып, біз дәл осы жастардың тәуекелдерге неғұрлым төзімді қоғамға көшуде шешуші рөл атқаруына жағдай жасаймыз», — деді ЮНИСЕФ-тің Еуропа және Орталық Азия елдері бойын-ша Өңірлік директорының міндетін атқа-рушы Октавиан Бивол.

Сессия жастар, сарапшылар мен мем-лекеттік құрылымдар өкілдері арасын-дағы сындарлы диалог алаңына айналды. Қатысушылардың ұсыныстары климат, білім беру және жұмыспен қамту сала-сындағы өңірлік күн тәртібін одан әрі да-мытуға үлес қосады деп күтілуде.

<https://www.unicef.org/kazakhstan/kk>

ЭКОЛОГИЧЕСКУЮ ЭКСКУРСИЮ
ПО РЕДКИМ РАСТЕНИЯМ ПРОВЕЛИ
В РАМКАХ «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» В
ПАВЛОДАРЕ

Акция «Жасыл әлемге саяхат» привлекла внима-ние студентов павлодарских колледжей, педагогов, а так-же волонтеров «Жасыл ел». Участники экологического мероприятия в детско-юно-шеском центре экологии и туризма познакомились с редкими и садово-декоратив-ными растениями, передает корреспондент NUR.KZ.

В рамках республиканской экологиче-ской акции «Таза Қазақстан» у павлодар-ских студентов появилась уникальная воз-можность увидеть редчайшие растения, которым можно встретить только в центре экологии и туризма. Здесь скрупулезно ухаживают за сакурой, катальпой, белой акацией, бархатом амурским. Некоторые растения произрастают еще с 80-х годов и для пополнения знаний местная оранже-

рея настоящая кладезь.

«Основной целью мероприятия явля-лось повышение экологической культуры молодежи, формирование бережного от-ношения к окружающей среде и популя-ризация экологического образования сре-ди подрастающего поколения. В рамках программы для участников была органи-зована экскурсия по территории центра, в ходе которой ребята познакомились с

редкими и садово-декоративными рас-тениями, узнали об особенностях ухода за ними и их роли в сохранении экоси-стемы. Специалисты центра рассказали участникам о важности охраны природы и бережного отношения к растительному миру», - отметила командир Павлодарско-го областного штаба «Жасыл ел» Гульнара Нурмухамбетова.

Также в теплице-оранжерее центра выращивают более 170 комнатных рас-тений, не считая тропической экзотики: плодоносящих лимонов, кумквата, ин-жира, цветущих съедобными цветами монстер, различных лиан. Между тем, помимо экскурсии для ребят подготовили и практические задания. Студентам пред-ложили определить виды растений по ли-стьям, принять участие в экологических викторинах, познавательных заданиях и командных интерактивах. Участники от-мечают, что подобные квесты помогают расширять знания. Организаторы отмеча-ют, что подобные акции проводят доволь-но часто.

В регионе бойцами «Жасыл ел» в рамках «Таза Қазақстан» предусмотрены различные экологические мероприятия, да и, в целом, вся работа отряда нацелена на улучшение природы.

<https://www.nur.kz/society/>

RESTART РАСШИРЯЕТ ГРАНИЦЫ

не разовых акциях.

Второй день финала был посвящен панельным дискуссиям с участием депу-татов Мажилиса Парламента РК, пред-ставителей профильных министерств, ПРООН, экологических организаций и бизнес-сообщества. В ходе сессий также была обозначена стратегическая цель: к 2030 году полностью перейти на упаковку, пригодную для вторичной переработки, с долей переработанного пластика не менее 50%. Участники обсудили механизмы раз-вития соответствующей инфраструктуры в стране.

— Сегодня ReStart — это уже не про-сто конкурс между университетами. Это площадка, где студенты учатся создавать реальные экологические решения, кото-

рые продолжают работать и после завер-шения проекта, — заявила председатель правления ОЮЛ «Коалиция за зеленую экономику и развитие G-Global» Алия Ра-химбекова.

По заявлению организаторов, про-ект продолжит расширяться в регионах и войдет в более широкую стратегию формирования экологической культуры посредством образования, молодежных инициатив и межсекторного партнерства. Завершением финала стала торжествен-ная церемония награждения. Главный приз юбилейного сезона — оборудование на сумму 5 миллионов тенге — был при-сужден Кызылординскому университету имени Коркыт-ата.

<https://litter.kz/>

ЖОҢҒАР АЛАТАУЫНДА ҚОҢЫР АЮҒА ҚАТЫСТЫ КҮТПЕГЕН ЖАҒДАЙ БОЛДЫ

АСТАНА. KAZINFORM — Жоңғар Алатауы мемлекеттік ұлттық табиғи паркінде Тянь-Шань қоныр аюы тамақтың иісіне елітіп, тіпті туристер тоқталған ағаш үйге дейін келген. Бұл туралы ұлттық парктің баспасөз қызметі мәлім етті.

— Аталған жағдай «Жоңғар Алатауы МҰТП» РММ-нің Аттапқан шатқалында орналасқан ұзақ мерзімді серіктестік аумағы — «Табиғат ОРХ» ЖШС аумағында тіркелді. Тянь-Шань қоныр аюы адамға сирек шабуыл жасайтын аңдардың қатарына жатады. Алдын ала мәлімет бойынша, аю аталған аумаққа тағам иісіне байланысты келген. Оқиға салдарынан зардап шеккендер жоқ, — делінген хабарламада.

Ұлттық парк қызметкерлері жабайы жануарларды көрген жағдайда оларды тамақтандыруға тырыспауға шақырды. Сондай-ақ, парк аумағында тамақ қалдықтарын қалдырмау жөнінде қатаң ескерту жасады.

Қауіпсіздік ережелерін қатаң сақтап, табиғатқа жанашырылықпен қарауға шақырды.

Еске сала кетейік, бұған дейін Іле Алатауы мемлекеттік ұлттық табиғи паркі 2026 жылғы ақпан айында спутниктік қарғыбау тағылған ілбісті бақылау жұмыстарын жалғастырып отырғанын жаздық. Жыртқыш өзіне тән мекен ету аумағында еркін қозғалып жүргенін байқауға болады.

<https://kaz.inform.kz/news/>

В КАЗАХСТАНЕ НАШЛИ БОЛЬШУЮ КОЛОНИЮ РЕДКОЙ ПТИЦЫ ИЗ КРАСНОЙ КНИГИ

Весной пеликаны прилетают в конце марта, откладывают обычно 2-3 яйца в мае-июне. Насиживание длится 33-36 дней, а молодые птицы начинают летать примерно через 2,5 месяца. На зимовку улетают в конце октября.

В Казахстане сохраняется одна из крупнейших колоний розового пеликана. Об этом Zakon.kz стало известно из заявления Алакольского государственного природного заповедника.

Прежде всего специалисты подчеркивают, что розовый пеликан (*Pelecanus opocrotalus*) — редкий вид с сокращающейся численностью, занесенный в Международную Красную книгу.

Известно, что это крупная птица с белым оперением и розовым оттенком. Питается исключительно рыбой, съедая до 3 кг в сутки. Хорошо плавает, но не ныряет. Вес отдельных особей достигает 11 кг.

В Казахстане важнейшими местами гнездования являются водно-болотные угодья Алаколь-Сасыккольской системы озер.

К сожалению, основными причинами снижения его численности стали осушение водоемов, хозяйственное освоение водно-болотных угодий, браконьерство и загрязнение окружающей среды. Несмотря на это, Алаколь-Сасыккольские озера остаются одним из важнейших центров сохранения розового пеликана в Евразии. В 2026 году в системе озер Мынколь численность гнездовой колонии достигла 945 пар.

Алакольский государственный природный заповедник — особо охраняемая природная территория площадью более 65,6 тыс. га, расположенная в Алакольской котловине на стыке области Жетысу и Восточно-Казахстанской области. Он создан для сохранения уникальной водно-болотной экосистемы, дельты реки Тентек и редких видов птиц.

<https://www.zakon.kz/>

САМКИ КАБАНА С ПОТОМСТВОМ ПОПАЛИ В ФОТОЛОВУШКУ В ИЛЕ-АЛАТАУСКОМ НАЦПАРКЕ

На территории Иле-Алатауского государственного национального природного парка на постоянной основе проводится мониторинг объектов животного мира, передает Kazinform.

Специалистами парка осуществляют мероприятия по охране мест обитания диких животных, проведению биотехнических работ и учету их численности. Весенне-летний период является важным этапом в природном цикле, когда у многих видов диких животных появляется потомство. В ходе очередного мониторинга с использованием фотоловушки был зафиксирован момент, когда самки дикого кабана проявляют заботу о молодом потомстве.

— Дикie кабаны, как правило, ведут групповой образ жизни. В таких группах взрослые самки совместно оберегают мо-

лодняк и проявляют к нему коллективную заботу, что повышает шансы потомства на выживание в естественной среде, — отметили в нацпарке.

Проводимая на территории национального парка системная природоохранная работа способствует сохранению биоразнообразия и позволяет отслеживать естественную динамику численности диких животных.

<https://www.inform.kz/>

РОСОМАХА И ДЕСЯТКИ РЕДКИХ ЗВЕРЕЙ ПОПАЛИСЬ В ОБЪЕКТИВ СКРЫТЫХ КАМЕР В КАТОН-КАРАГАЕ

На удаленных участках Катон-Карагайского государственного нацпарка установили скрытые камеры, которые зафиксировали богатый мир местной природы, передает агентство Kazinform со ссылкой на Комитет лесного хозяйства и животного мира Министерства экологии и природных ресурсов РК.

Министерства экологии и природных ресурсов РК.

— Фотоловушки помогают отслеживать состояние животного мира, изучать особенности обитания животных и повышать эффективность природоохранной

В декабре 2025 года на удаленных участках территории Катон-Карагайского государственного национального природного парка были установлены фотоловушки для наблюдения за дикими животными. 11 июня 2026 года прове-

дена очередная проверка фотоловушек. На снимках были зафиксированы бурый медведь, росомеха, горные козлы, а также волки и другие редкие животные, попавшие в объектив в феврале. Снимки некоторых из них СМИ предоставили в Комитете лесного хозяйства и животного мира

работы, — рассказал начальник отдела охраны и воспроизводства животного мира Катон-Карагайского государственного нацпарка Е. Касымов, который участвовал в фотоловушке.

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ КИІКТЕРДІ ӘУЕДЕН САНАУ ЖҰМЫСЫНЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ: САНЫ 5 МИЛЛИОНҒА ЖАҚЫН, ДЕГЕНМЕН ПОПУЛЯЦИЯ ӨСІМІ БӘСЕҢДЕДІ

Қазақстанда жыл сайын көктемде жүретін киіктерді әуеден есепке алу жұмысының қорытындысы шықты. 2026 жылы санақ Жайық популяциясында (Батыс Қазақстан) 14–20 сәуір аралығында, Үстірт популяциясында (Ақтөбе облысының оңтүстігі) 7–10 сәуірде, Бетпақдала популяциясында (Орталық Қазақстан) 7–25 сәуір аралығында өтті. ҚР ЭТРМ Орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі комитетінің тапсырмасымен санақ жұмыстарын «Охотзоопром ОБ» РМҚК ұйымдастырды.

Жұмыстың ғылыми жағын, ұшу бағыттарын жоспарлау және санын есеп-

теуді Қазақстан биоалуантүрлілікті сақтау ассоциациясы (АСБК) іске асырды. Санақ

қажетті биіктікте және жылдамдыққа ұшатын екі АН-2 ұшағынан жүргізіліп, 215 сағатқа созылды. Санаққа Охотзоопром мен АСБК мамандарынан бөлек, Батыс Қазақстан, Ақтөбе, Павлодар, Ақмола, Қарағанды, Қостанай және Ұлытау облыстарының орман шаруашылығы және жануарлар дүниесі аумақтық инспекцияларының (ОАИ) қызметкерлері, «Ырғыз-Торғай», «Бөкейорда» және «Алтын Дала» мемлекеттік табиғи резерваттарының мамандары қатысты.

Санақ нәтижелері бойынша Жайық популяциясындағы киік саны шамамен — 2,7 миллион (2025 жылмен салыстырғанда өсім + 17,4%), Үстірт популяциясында — 119 мыңға жуық (+52,6%), Бетпақдала популяциясында — шамамен 1,87 миллион (+16,9%) бас есепке алынды. Демек, еліміздегі киіктердің жалпы саны 4 миллион 689 мың шамасына жетіп, былтырмен салыстырғанда 17,9%-ға артты. Жайық және Бетпақдала популяцияларындағы өсім қарқынының баяулауына себеп — түр санын реттеу шаралары өтіп, 196 173 бөкен алынды. Бұл жалпы популяция санының азаюына әсер етпесе де, оның алдағы өсуін тежеді. Сонымен бірге 2025–2026 жылдары жануарлар қатты қыстан қырылып, саны айтарлықтай азайғанын ескерген жөн.

Әуеден есепке алу жануарларды түгелдей санап шығу әдісі емес екенін айта кету керек. Бұл — дәлсіз шегі бар есептік бағалау. Десе де мұндай деректер популяция санының өзгерісін бақылауға және түрді басқаруда негізді шешім шығаруға мүмкіндік береді.

<https://www.acbk.kz/>

ҚАЗАҚСТАНҒА ПРЖЕВАЛЬСКИЙ ЖЫЛҚЫЛАРЫНЫҢ ТАҒЫ БІР ҮЙІРІ ЖЕТКІЗІЛДІ

2026 жылғы 5 маусымда, Дүниежүзілік қоршаған ортаны қорғау күнінде Қазақстанға "Тирпарк Берлин" хайуанаттар бағынан (Германия Федеративтік Республикасы) Пржевальский жылқыларының екінші тобы жеткізілді, деп хабарлайды Zakon.kz.

Жобаның ағымдағы кезеңі аясында жылқылардың алғашқы тобы Қазақстанға Чехия Республикасынан 2026 жылғы 1 маусымда келген болатын, ал бұл жолғысы елімізге «Тирпарк Берлин» хайуанаттар бағынан (Германия Федеративтік Республикасы) жеткізілді, деп хабарлайды ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігінің баспасөз қызметі.

«Бұл айтулы оқиға әлемде сақталып қалған жабайы жылқының жалғыз түрінің популяциясын қалпына келтіру және елдің биологиялық әртүрлілігін сақтау жөніндегі

халықаралық жобаны жүзеге асырудың маңызды кезеңі болды», делінген министрлік.

Жануарлар Пржевальский жылқысының популяциясын қалпына келтіру жөніндегі халықаралық жоба аясында Қостанай қаласының халықаралық әуежайына арнайы әуе рейсімен жеткізілді.

«Қажетті ветеринариялық процедуралардан өткеннен кейін, жылқылар арнайы көлікпен «Алтын Дала» мемлекеттік табиғи резерватының Реинтродукция орталығына жіберілді. Онда олар маман-

дардың бақылауымен бейімделу кезеңінен өтеді. Жануарлардың келуі Пржевальский жылқысын Қазақстан аумағындағы тарихи мекендеу ортасына қайтару жөніндегі ауқымды бағдарламаның кезекті кезеңіне айналды», деп нақтылайды құзырлы ведомство.

Қазақстан мен Прага хайуанаттар бағы арасындағы ынтымақтастық туралы меморандумға сәйкес, 2029 жылға дейін елге 40 Пржевальский жылқысын әкелу жоспарлануда. 2024 және 2025 жылдары «Алтын Дала» резерватына жануарлардың алғашқы топтары келіп үлгерді, ал ағымдағы жылдың мамыр айында бұған дейін әкелінген жылқылардың бір бөлігі алғаш рет жабайы табиғатқа жіберілді.

<https://kaz.zakon.kz/>

ОДНО ИЗ ПРИРОДНЫХ ЧУДЕС КАЗАХСТАНА:
ЗДЕСЬ ОБИТАЮТ РЕДКИЕ ЖИВОТНЫЕ И ЕСТЬ РОЩА ЛЕДНИКОВОГО ПЕРИОДА

В Министерстве экологии и природных ресурсов (МЭПР) Казахстана рассказали интересные факты про удивительное творение природы и времени – Чарынский государственный национальный природный парк, сообщает Zakon.kz.

В ведомстве напомнили, что Чарынский государственный национальный природный парк является одним из природных чудес нашей страны.

«Этот уникальный особо охраняемый природный объект расположен в Алматинской области и занимает площадь 127 050 га. Парк входит во Всемирную сеть биосферных резерватов ЮНЕСКО» (Пресс-служба МЭПР РК).

Чарынский национальный парк был создан в 2004 году для сохранения природных комплексов, имеющих особую экологическую, научную, историческую и эстетическую ценность. Отмечается, что в этом неповторимом творении природы сохранились уникальные ландшафты, сформировавшиеся на протяжении миллионов лет, а также богатый мир редких растений и животных. Одной из самых известных достопримечательностей парка является Чарынский каньон. Сложенный из красных скал, напоминающих величественные замки, созданные самой природой, каньон имеет многомиллионную историю. Его высота достигает 370 м. Чарынский каньон считается одним из выдающихся природных памятников не только Казахстана, но и мирового значения.

Еще одним уникальным природным богатством Чарына является Чарынская ясеневая роща. Это редкий природный памятник, сохранившийся со времен ледникового периода. Растущие вдоль реки согдийские ясени являются живыми свидетелями далеких эпох, дошедшими до наших дней. Одно из немногих мест в мире, где данные деревья произрастают в естественных условиях, находится именно в Чарынском национальном парке.

Особой природной ценностью отличаются также участки Кызылкарасай и Большой Бугуты, входящие

в состав национального парка. Здесь свободно обитают джейраны, а среди редких птиц встречаются беркут, балобан и дрофа. Кроме того, на этой территории произрастают десятки эндемичных и редких видов растений.

Животный мир Чарынского национального парка также отличается богатством и разнообразием. Здесь обитают 34 вида млекопитающих, 18 видов пресмыкающихся, 4 вида земноводных и около 246 видов птиц. Среди редких животных, занесенных в Красную книгу Казахстана, встречаются джейран, Туркестанская рысь, манул и Среднеазиатская выдра.

Для посетителей, желающих познакомиться с природными красотами парка, разработаны четыре туристских маршрута общей протяженностью 30,5 км. Маршруты «Чарынская ясеневая роща», «Чарынский каньон – Долина замков», «Могильники и курганы» и «Темирлик – Малый каньон» позволяют гостям прикоснуться к удивительным тайнам природы и истории этого края.

В Минэкологии подчеркнули, что Чарынский государственный национальный природный парк – это бесценное природное наследие, соединяющее прошлое и настоящее, сохраняющее уникальное биологическое разнообразие региона. Его величественные пейзажи, богатая природа и глубокая история восхищают каждого посетителя и вдохновляют бережно относиться к окружающему миру.

<https://www.zakon.kz/>

КАК ЛЕНТОЧНЫЕ БОРЫ СПОСОБСТВУЮТ РОСТУ БИОРАЗНООБРАЗИЯ
В ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТИ

Видовой состав природоохранных территорий заметно изменился, передаёт корреспондент @Pavlodarnews.kz. И.о. генерального директора лесного природного резервата «Ертіс орманы» Сырым Елемесов рассказал, что ленточный бор не только удерживает пески, предотвращая их движение, поддерживают водный баланс, но и создаёт благоприятные условия для развития флоры и фауны.

– В результате в регионе увеличилось биоразнообразие: если раньше, например, кабаны почти не встречались, то сейчас их численность значительно выросла, – сообщил главный инспектор. – Изменения произошли и в орнитофауне. По данным специалистов, только за последний год выявлено около 40 новых видов. Среди них есть редкие представители, включая змееяда и нескольких краснокиштных птиц.

Животный мир в двух национальных парках также разнообразен: здесь обитают рысь, лось, косуля,

барсук, волк и лиса. При этом численность отдельных видов может меняться из-за миграции. Например, косуля приходит зимой из з Алтайского края, а летом возвращается обратно, что связано с изменением кормовой базы.

– В начале этого года задержали браконьера, в отношении которого ведется следствие по факту незаконной добычи рыси. В прошлом году также зафиксирован случай браконьерства в районе Акулы за отстрел косули. По этому факту состоялся суд, и виновные понесли наказание, – отвечает собеседник на вопрос охраны животных.

Между тем, одной из серьезных

<https://pavlodarnews.kz/>

ЕРТІС ЖАЙЫЛМАСЫНДА БИЛЕП ЖҮРГЕН
ТЫРНАЛАР КӨЗГЕ ТҮСТІ

Ертіс өзенінің жайылмасындағы ормандар арасында тырналар жұбы бейнежазбаға түсіп қалды. Видеодан тырналар өздерін қауіпсіз сезініп, секендеп билеп жүргенін көруге болады.

— Орманшыларымыздың айтуынша, бұл құстар

ПАВЛОДАР. KAZINFORM — Орманшылардың айтуынша, Ертіс аңғарына былтырғы тырналар қайта оралған. Бұл құбылыс орман арасының аң-құс үшін қауіпсіз бола түскенін білдіреді.

былтыр да дәл осы жерді мекендеп, жазды өткізген. Кейін жылы жаққа ұшып кетіпті. Күн жылынған соң оралып отырғаны осы. Ертіс өзені жайылмасында соңғы жылдары аң-құстардың белгілі бір аумақты мекендеп, сол жерге ұя салатындары байқалып жүр. Бұл — жайылма мен Ертіс өзені қауымалының қауіпсіз әрі жайлы бола түскенін білдіреді, — дейді Павлодар орман және жануарлар дүниесін қорғау мекемесінің басшысы Аждар Жүсіпов.

<https://kaz.inform>.

ПУТИННІҢ ҚАЗАҚСТАНҒА САПАРЫ:
ЖОЛБАРЫСТЫ ҚАЙТА ЖЕРСІНДІРУ
БАСТАМАСЫ ТАЛҚЫЛАНАДЫ

Ресей президенті В. Путиннің Қазақстанға сапары кезінде Қазақстандағы жолбарыс популяциясын қалпына келтіру бойынша бірлескен жоба ерекше назар аудартады. Бұл жоба көптеген жылдар бойы жойылып кеткеннен кейін тарихи таралу аймағындағы ірі жыртқышты қалпына келтірудің бірегей халықаралық үлгісі ретінде қарастырылады. Бұл бастама қазірдің өзінде Орталық Азиядағы ең ірі табиғатты қорғау жобаларының бірі деп аталды. Айта кету керек, жоба Президент Қ. Тоқаевтың жеке бақылауында, ол елдің табиғи мұрасын сақтауға деген бағытының бөлігі ретінде оның маңыздылығын бірнеше рет атап өтті, деп хабарлайды Egemen.kz.

Бағдарлама 1948 жылы Қазақстанда жойылып кеткен Тұран жолбарысын қалпына келтіруге бағытталған. Ғылыми зерттеулер Тұран мен Амур жолбарыстарының генетикалық жақындығын растады, бұл тарихи популяцияны қалпына келтіру үшін Амур жолбарысын пайдалануға мүмкіндік берді. Жобаны дайындау он жылдан астам уақытты алды және оған тек нормативтік және ғылыми негіз жасау ғана емес, сонымен қатар тұтас экосүйені қалпына келтіру және 415 100 гектардан астам аумақты алып жатқан «Іле-Балқаш» қорығын құру кірді, онда басқалармен қатар бұхар бұғылары мен құландар да әкелінді.

Жобаны іске асыруда Қазақстан мен Ресейдің қоршаған ортаны қорғау саласындағы ынтымақтастығы басты рөл атқарады. 2021 жылы жобаны Қ. Тоқаев пен В. Путин өңіраралық ынтымақтастық

форумында талқылады, ал 2025 жылы екі елдің қоршаған ортаны қорғау министрлері Амур жолбарыстарын Алматы облысына әкелу және бейімдеу бойынша бірлескен іс-қимыл жоспарына қол қойды. Бұл саладағы ынтымақтастық жан-жақты, ол тәжірибе алмасуды, Ресейдегі жанжалға қарсы іс-қимыл тобының отандық мамандарын оқытуды қамтиды.

Биыл 8 мамырда Хабаровсктен Қазақстанға алғашқы төрт Амур жолбарысы жеткізілді – 3,5 жастағы екі ересек жолбарыс және 6 айлық екі күшік. Бейімделуден кейін олар табиғи мекендеу ортасына жіберіледі, осылайша тұран жолбарысының тарихи таралу аймағындағы популяциясы қалпына келеді.

Бағдарламаны іске асыру жаһандық биоәртүрлілікті сақтауда жаңа тарауды ашады. Қазақстан үшін бұл жоғалған табиғи мұраны қалпына келтіріп қана қоймай, сонымен қатар заманауи экологиялық ғылымның, халықаралық ынтымақтастықтың және ұзақ мерзімді мемлекеттік экологиялық саясаттың әлеуетін көрсетеді.

<https://egemen.kz/article/41>

БОЛЕЕ
20 НОВЫХ
ВИДОВ ПТИЦ
ОБНАРУЖИЛИ В
КАЗАХСТАНЕ

За последние годы в Казахстане зафиксировано более двадцати новых видов птиц, которые ранее не были замечены на территории страны. Это стало возможным благодаря наблюдениям как профессиональных орнитологов, так и любителей, передает агентство Kazinform.

Как сообщил на брифинге региональной службы коммуникаций орнитолог, директор по науке Казахстанской ассоциации сохранения биоразнообразия Сергей Склиренко, сегодня в стране насчитывается более 520 видов птиц, из которых почти 400 являются гнездящимися. По его словам, эта цифра остается открытой, поскольку практически каждый год на территории Казахстана фиксируются новые виды, которые залетают во время миграций. Значительную роль в этом играют любители наблюдений за птицами, которые документируют свои находки с помощью фотографий.

— Казахстан — большая страна, а профессиональных орнитологов немного, поэтому вклад любителей становится все более значимым. Птицы живут повсюду и остаются одним из самых заметных объектов наблюдения. Именно поэтому число любителей птиц достаточно велико и с каждым годом в Казахстане растет. Они фиксируют свои наблюдения и публикуют их на специализированных сайтах. Самое интересное, что это не просто увлечение: за последние десять лет именно любители обнаружили более 20 новых видов птиц, — отметил он.

Эксперт подчеркнул, что птицы играют важную роль в экосистеме. Они регулируют численность насекомых, распространяют семена растений, участвуют в опылении, а также очищают окружающую среду, выполняя роль падальщиков. Кроме того, птицы имеют и практическое значение для человека.

Говоря о текущем состоянии орнитофауны, специалист отметил, что сокращение численности отдельных видов — это общемировая тенденция.

В Казахстане под различной степенью угрозы находятся около 60 видов птиц, среди которых сокол-балобан, стервятник, черный гриф, степной орел и другие.

— Жизнь птиц далеко не безоблачна, и главная угроза для них — это разрушение мест обитания. Это связано с развитием инфраструктуры, добычей полез-

ных ископаемых, изменением ландшафта и осушением водно-болотных угодий. Влияют также загрязнение окружающей среды и фактор беспокойства. По мировым данным, примерно половина видов птиц демонстрирует снижение численности, — сообщил Склиренко.

Он привел примеры: численность журавля-красавки меняется в зависимости от условий не только в Казахстане, но и в странах зимовки, что подчеркивает важность международного сотрудничества. Серьезное сокращение популяции сокола-балобана связано в том числе с незаконной добычей. Также на птиц влияют линии электропередачи, где ежегодно гибнут десятки тысяч хищных птиц, и развитие ветроэнергетики.

Отдельную обеспокоенность вызывает использование ветеринарного препарата диклофенак, который ранее привел к резкому сокращению численности птиц-падальщиков в Индии. Сейчас там ситуация постепенно восстанавливается после запрета препарата, однако его применение в других странах может вновь создать риски.

Отдельное внимание эксперт уделил ситуации в городах. В Алматы сокращается численность привычных видов — воробьев и ласточек. Это связано с изменением городской среды и снижением количества насекомых. В то же время увеличивается число околородных птиц, которым становятся доступнее городские водоемы.

Специалисты считают, что сохранить орнитофауну можно за счет сохранения природного разнообразия в городских парках, высадки ягодных кустарников, сокращения химической обработки территорий и создания искусственных гнездовий. По словам Сергея Склиренко, сохранение птиц — это не только экологическая задача, но и важная часть устойчивого развития и качества жизни людей.

Отметим, что 1 апреля отмечается Международный день птиц. Ранее специалисты Национального парка «Бұрабай» рассказали о важности сохранения пернатых и пояснили, как правильно взаимодействовать с ними в природе.

Ранее в области Жетысу в дикую природу выпустили более 30 редких соколов.

<https://www.inform.kz/>

және оны жүзеге асыруды кідіртпегеуе шақырды.Ресей Федерациясы Табиғи ресурстар және экология министрінің орынбасары Дмитрий Тетенькин теңіз деңгейінің өзгеруін табиғи заңдылық ретінде қарастыру-

КАСПИЙДІҢ ТАЯЗДАНУЫ: АСТАНАДА ТЕГЕРАН КОНВЕНЦИЯСЫНЫҢ ЖАҢА ІС-ҚИМЫЛ ЖОСПАРЫ ТАЛҚЫЛАНДЫ

Астанада өтіп жатқан Өңірлік экологиялық саммит аясында Каспий маңы мемлекеттерінің өкілдері теңіздің экожүйесін сақтау мәселесін талқылады. Тегеран конвенциясы аясындағы жоғары деңгейдегі диалог көрсеткендей, Каспий деңгейінің төмендеуі тек экологиялық емес, сонымен қатар порттар инфрақұрылымы мен логистикаға әсер ететін күрделі экономикалық сын-қатерге айналды, деп хабарлайды [Kapital.kz](https://capital.kz) іскерлік ақпарат орталығы.

Қазақстан Республикасының Экология және табиғи ресурстар вице-министрі Жомарт Әлиев өз сөзінде бірегей экожүйені сақтау «бестік» елдерінің ортақ басымдығы екеніне назар аударды. Ол Қазақстан Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың кешенді мемлекетаралық бағдарлама әзірлеу туралы бастамасының маңыздылығын атап өтті. «Бүгінде Каспий күрделі сын-қатерлерге тап болып отыр: теңіз деңгейінің өзгеруі, экожүйелердің деградациясы, ластану. Бұл процестер барлық Каспий маңы елдерінің мүдделеріне әсер етеді және келісілген, ғылыми негізделген және ұзақ мерзімді шешімдерді талап етеді. Тегеран конвенциясы біздің ынтымақтастығымыздың басты құқықтық және институционалдық механизмі болып қала береді. Теңіздің тұрақты болашағы тек Әзербайжан, Иран, Ресей, Түркменстан және Қазақстанның тығыз іс-қимылы арқалы ғана мүмкін болады», — деді Жомарт Әлиев. Бұған қоса вице-министр Қазақстанның өткен жылы арнайы ғылыми зерттеу институтын құрғанын және Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасымен су ресурстарын сақтау бойынша мемлекетаралық бағдарлама әзірленіп жатқанын тілге тиек етті.

БҰҰ Бас хатшысының орынбасары және ЮНЕП-тің атқарушы директоры Ингер Андерсен Каспийдегі ахуалды «экологиялық және гуманитарлық дағдарыс» деп сипаттады. Оның мәліметінше, 1990 жылдардан бері су деңгейі 2 метрге төмендеген. «Бұл — экологиялық та, гуманитарлық та дағдарыс, өйткені Каспий теңізіне келетін зиян порттарға, балық шаруашылығына, инфрақұрылымға және жағалаудағы қауымдастықтарға қауіп төндіреді. Бұл үлкен экономикалық шығындарға, азық-түлік қауіпсіздігіне және адамдардың қоныс аударуына әкеп соғады», — деді Ингер Андерсен.БҰҰ өкілі барлық тараптарды 2026–2036 жылдарға арналған іс-қимыл жоспарын аяқтауға

ды ұсынды. Ол бұл мәселенің саясиленбауы тиіс екенін қадап айтты.

«Ресейлік ғалымдардың бағалауы бойынша, Каспий теңізі деңгейінің көпжылдық ауытқуы — оның табиғи заңдылығы. Мәселенің саясиленуіне және БАҚ-та өзендердің реттелуі теңіз деңгейінің төмендеуіне әкелді деген ақпараттың таралуына жол бермеу керек. Ресей Федерациясы мұндай интерпретациямен үзілді-кесілді келіспейді», — деп мәлімдеді Ресей өкілі.

Сонымен қатар, Әзірбайжанның Экология және табиғи ресурстар вице-министрі Рауф Гаджиев жағалау сызығының тартылуы биоалуантүрлілікке, соның ішінде бекіре тұқымдас балықтар мен Каспий итбалығына үлкен қауіп төндіріп тұрғанын жеткізді. «Біз жағалау сызығының қалай шегініп жатқанын, Каспий итбалығы мен бекіре тұқымдастар сияқты сирек кездесетін түрлердің тіршілік ету жағдайы қалай өзгеріп жатқанын көріп отырмыз. Бұл өзгерістер мемлекеттік шекараны білмейді», — деді Рауф Гаджиев.

Иран Ислам Республикасының Қазақстандағы Төтенше және өкілетті елшісі Али Акбар Джоукар Тегеран конвенциясы Хатшылығының жұмысына қатысты сыни пікір білдірді. Оның айтуынша, Хатшылықтың штаб-пәтерін Каспий аймағына көшіру мәселесі 11 жылдан бері шешімін таппай келеді. «Өкінішке орай, Тегеран конвенциясы Хатшылығының штаб-пәтерін Каспий аймағында орналастыру туралы келісімдерге қарамастан, 11 жыл өтсе де бұл маңызды қадам жүзеге асырылмады. Осы уақытқа дейін біз конвенцияны іске асыру үшін көптеген мүмкіндіктерді жоғалттық және қазіргі экологиялық проблемалардың көбі осы кешігудің салдары болып табылады. Хатшылықтың ротациялық негізде жұмыс істеуі және оның әкімшілік-қаржылық құрылымындағы ірікілістер экологиялық проблемаларды ушықтырып жатыр», — деді елші.

Сондай-ақ, Иран тарапы 2026 жылдың тамыз айында Тегеранда Каспий маңы мемлекеттері басшыларының жетінші саммитін өткізуді жоспарлап отырғанын хабарлады.

Панельдік сессияның қорытындысы бойынша, тараптар 2026–2036 жылдарға арналған өңірлік іс-қимыл жоспарын бекітуге уағдаласты. Бұл құжат мониторинг жүйесін біріздендіруді, деректер алмасуды жеделдетуді және халықаралық қаржы институттарының инвестицияларын тартуды көздейді.

<https://kapital.kz/kk/>

КАЗАХСТАНЕЦ ПОКАЗАЛ СПРЯТАННОЕ СРЕДИ ГОР ОЗЕРО С ТРАГИЧЕСКИМ ПРОШЛЫМ

Видеомейкер из Казахстана Ержан Акимбек показал одно из самых красивых мест страны, спрятанное среди гор Заилийского Алатау – Иссыкское озеро, сообщает [Zakon.kz](https://zakon.kz).

Автор напомнил, что в 1963 году мощный сель прорвал природную плотину и практически уничтожил озеро. Поток прошел вниз по долине, затронув и город Иссык. Сегодня озеро восстановилось, но история этого места до сих пор напоминает о силе природы. Сейчас, как отмечает казахстанец, это место притягивает своей

тишиной, бирюзовой водой и атмосферой настоящей горной сказки.

«Говорят, здесь особенно чувствуется сила природы – одновременно красивая и непредсказуемая», — сказано в описании к серии снимков озера.

Иссыкское озеро – одно из самых известных горных озер Казахстана, расположенное примерно в 70 км от Алматы, в ущелье Заилийского Алатау на высоте около 1750 метров над уровнем моря. Озеро славится бирюзовой водой, хвойными лесами и живописными горами вокруг.

<https://www.zakon.kz/>

ЯПОНИЯ И ПРООН ЗАПУСКАЮТ НОВУЮ ИНИЦИАТИВУ ДЛЯ ПОДДЕРЖКИ КАСПИЯ

Проект также направлен на повышение экологической устойчивости и поддерживает развитие устойчивого управления водными ресурсами в важном транспортном и экологическом коридоре, связывающем Центральную Азию и Кавказ. Он соответствует инициативе правительства Японии по поддержке Транскаспийского международного транспортного маршрута, которая была озвучена в рамках Диалога и Саммита «Центральная Азия + Япония» в декабре прошлого года.

Каспийское море — одна из важнейших экологических зон Евразии и среда обитания для более чем 400 эндемичных и мигрирующих видов. Море стремительно мелеет: на это влияют изменение климата, рост температуры, усиление испарения, сокращение речного стока и возрастающая нагрузка на водные ресурсы.

— Вопрос изменения уровня Каспийского моря сегодня является одним из наиболее актуальных вызовов для всего Каспийского региона. Продолжающееся снижение уровня моря оказывает комплексное воздействие на экосистему, биоразнообразие, водные ресурсы, экономическую деятельность и благополучие населения прикаспийских территорий, — отметил Мансур Ошурбаев, вице-министр экологии и природных ресурсов Республики Казахстан.

Проект поможет усилить сотрудничество между прикаспийскими государствами в вопросах управления водными ресурсами и совместного реагирования на снижение уровня воды. В центре внимания — обмен экологическими данными, координация действий и развитие мониторинга, особенно в наиболее уязвимой северной части Каспия и в районах речных притоков.

— Сегодня мы наблюдаем серьезные вызовы, связанные со снижением уровня

Каспийского моря, деградацией экосистем и растущей нагрузкой на водные ресурсы. Эти процессы требуют своевременных и скоординированных решений. Мы уверены, что реализация проекта поможет укрепить системы мониторинга и управления водными ресурсами, а также усилить межгосударственное сотрудничество для сохранения экосистемы Каспийского моря, — отметил Аслан Абдраимов, вице-министр водных ресурсов и ирригации Республики Казахстан.

Правительство Японии является одним из ключевых партнеров ПРООН в продвижении устойчивого развития и поддержке стран в расширении возможностей людей для построения более справедливого и устойчивого будущего в соответствии с Повесткой дня в области устойчивого развития на период до 2030 года.

Сейчас при поддержке Правительства Японии ПРООН в Казахстане реализует три проекта по укреплению безопасности гидротехнических сооружений, повышению устойчивости городов к бедствиям и изменению климата, а также развитию готовности к чрезвычайным ситуациям в Центральной Азии.

Новый проект станет четвертой совместной инициативой в рамках этого партнерства и дополнительно укрепит сотрудничество в области снижения рисков бедствий и климатической устойчивости.

— Япония гордится возможностью поддержать Казахстан в решении проблемы снижения уровня Каспийского моря посредством регионального сотрудниче-

Программа развития ООН (ПРООН) и правительство Японии запускают совместный проект стоимостью 3 миллиона долларов, который поможет Казахстану реагировать на снижение уровня воды в Каспийском море, передает [Kazinform](https://kazinform.kz) со ссылкой на Министерство экологии и природных ресурсов РК. Инициатива будет реализовываться совместно с Министерством экологии и природных ресурсов и Министерством водных ресурсов и ирригации Республики Казахстан.

ства, научного мониторинга и международного партнерства, — отметил, Чрезвычайный и Полномочный Посол Японии в Республике Казахстан Ясумаса Ииджима.

Отдельное внимание в рамках проекта будет уделено развитию современных систем мониторинга и исследовательского потенциала Северного Каспия. Инициатива также поддерживает приоритеты, обозначенные в обновленном определяемом на национальном уровне вкладе Казахстана (ОНУВ), где управление водными ресурсами выделено как одно из ключевых направлений адаптации к изменению климата.

— Этот проект напрямую связан с национальными климатическими приоритетами Казахстана. Он поможет укрепить принятие решений на основе данных и поддержит развитие комплексного управления водными ресурсами для устойчивого развития страны, — подчеркнула Катаржина Вавьерниа, Постоянный представитель ПРООН в Казахстане.

Проект также будет способствовать реализации климатических и природоохранных обязательств Казахстана, включая ОНУВ, Национальный план адаптации и Национальную стратегию и план действий по сохранению биоразнообразия, а также внесет вклад в достижение Целей устойчивого развития ООН.

Ранее Институт океанологии им. П. П. Ширшова РАН сообщал о том, что площадь островов в Каспийском море увеличилась в два-три раза.

<https://www.inform.kz>

ҚАЗАҚСТАНДА ЕНДІ КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ СУ ТҰТЫНУЫ ҚАТАҢ БАҚЫЛАУДА БОЛАДЫ

сараптамалық-талдамалық серіктес ретінде қатысады. Ынтымақтастық аясында орталық су үнемдеу тәжірибелерін енгізу және жобаға қатысушы компаниялардың су тұтынуын бағалау бойынша әдістемелік колдау көрсетеді.

Жаңа Су кодексі бизнес үшін нақты бағдарларды айқындайды: бүгін су тұтынуды ерікті түрде азайту - ертең міндетті талаптарға дайын болу деген сөз. Бизнесің су ізін азайту енді тек бедел мәселесі емес, операциялық тұрақтылық мәселесіне айналды. Су ресурстарының ақпараттық-талдау орталығында салалар бөлінісіндегі су тұтыну бойынша аналитикалық база бар. Smart Water Zone жобасына қатысу компанияларға өз көрсеткіштерін салалық нормативтермен са-

лыстырып, су тұтынуды азайтудың нақты шараларын әзірлеуге мүмкіндік береді», - деді «Су ресурстарының ақпараттық-талдау орталығы» KEAҚ басқарма төрағасының орынбасары Жанна Қазжанова.

Еске салайық, Қазақстанның жаңа Су кодексі кәсіпорындарды бес жылдық айналымды және қайталама сумен жабдықтау жүйесіне көшу жоспарын әзірлеуге міндеттейді. Сонымен қатар қолданыстағы жүйелерді озық технологияларды пайдалана отырып жаңғырту қажет. 2026 жыл ішінде барлық кәсіпорын осындай жоспар әзірлеуі тиіс. Ал келесі жылдан бастап оларды кезең-кезеңімен іске асыру басталады.

<https://kaz.inform.kz/news/>

ҚЫЗЫЛОРДАНЫҢ СУ АЙДЫНДАРЫНАН 80-ГЕ ЖУЫҚ ЗАҢСЫЗ АУ ҚАЛДЫҒЫ ТАБЫЛДЫ

ҚЫЗЫЛОРДА. KAZINFORM — Арал-Сырдария облыс-саралық бассейндік балық шаруашылығы инспекциясы Қызылорда облысында өткен «Таза су айдындары» және «Уылдырық-2026» акцияларының қорытындысын жариялады.

«Таза су айдындары» атты республикалық табиғат қорғау акциясы балық ресурсын сақтау, су айдындарының экологиялық жағдайын жақсарту және табиғат пайдалану заңнамасының сақталуын қамтамасыз етуге бағытталды.

— Акция аясында су айдындарынан 10 тоннадан астам тұрмыстық қалдық шығарылды. Балық қорына айтарлықтай қауіп төндіретін 78 заңсыз ау қалдығы анықталып, жойылды. Кешенді жұмыс су экожүйесін сауықтыруға және балықтың табиғи мекендеу ортасын сақтауға мүмкіндік берді, — деді инспекция басшысының орынбасары Жанқожа Сапаров.

Ал «Уылдырық-2026» іс-шарасы су айдындарын тазарту, заңсыз балық аулаудың алдын алу және балықтың табиғи көбеюіне қолайлы жағдай жасау мақсатында

ұйымдастырылды.

— Су айдындарында балықтың уылдырық шашу кезеңінде қорғау шаралары күшейді. Нәтижесінде заңсыз балық аулаудың ондаған дерегі анықталып, әкімшілік хаттамалар толтырылды. Бірқатары сотқа жолданды. Құқық қорғау органдарының өндірісінде қылмыстық сипаттағы істер қаралып жатыр. Заң бұзушылардан жүздеген келі заңсыз ауланған балық пен ондаған балық аулау құралы тәркіленіп, табиғатқа келтірілген залалды өтеу бағытында жұмыстар жүргізілді, — деді Жанқожа Сапаров.

Бұған дейін Атырау, Маңғыстау және БҚО-да екі айға созылған «Бекіре-2026» акциясының нәтижесінде 1 239 құқықбұзушылық анықталды.

<https://kaz.inform.kz/news/>

«ЖЁСТКО СЛЕДИМ». БУДЕТ ЛИ НОВЫЙ КИТАЙСКИЙ ЗАВОД ПО ПЕРЕРАБОТКЕ МУСОРА ЗАДЫМЛЯТЬ АЛМАТЫ

Мощность завода составит не менее 1600 тонн отходов в сутки с генерацией 60 МВт электроэнергии.

Новый мусороперерабатывающий завод, который возводит китайская компания, не повлияет негативно на экологическую ситуацию в Алматы, заверил директор департамента управления отходами Министерства экологии и природных ресурсов Руслан Тукунов.

Инвестором завода по переработке мусора с применением европейских экологических стандартов выступает частная китайская компания Hunan Junxin Environmental Protection. Сумма инвестиций составляет 145 млрд тенге. По словам Руслана Тукунова, завод не будет задымлять город.

«Касательно выбросов, это предусмотрено в соглашении. В Экологическом ко-

дексе есть требования, что все выбросы, которые производят в результате энергетической утилизации отходов, должны соответствовать европейским директивам. Это при разработке соответствующего проекта, который будет проходить этап экологической экспертизы. За этими нормативами мы жёстко будем следить и требовать», — сказал Руслан Тукунов на брифинге в ЦКК.

<https://informburo.kz/>

ЭКОФАКТ: ҚАЛДЫҚТАР ТАБИҒАТТА ҚАНША УАҚЫТТА ҮДЫРАЙДЫ?

Біз күн сайын түрлі қалдықтарды тастаймыз, бірақ олардың табиғатта қанша уақыт сақталатыны туралы жиі ойлана бермейміз. Кейбір қалдықтар ондаған, жүздеген, тіпті мыңдаған жылдар бойы қоршаған ортаға әсерін тигізеді.

Шыны – 1000 жылдан астам уақыт бойы ыдырамайды. Табиғи жағдайда оның бұзылуы өте ұзақ уақытты қажет етеді. Алайда шыныны сапасын жоғалтпай шексіз қайта өңдеуге болады.

Пластикалық бөтелке – 450 жылдан 1000 жылға дейін ыдырайды. Уақыт өте келе пластик ұсақ бөлшектерге – микропластикке айналып, топырақ пен суды ластайды және тірі ағзаларға қауіп төндіреді.

Батарея – шамамен 110 жылға ыдырайды. Бірақ оның құрамындағы қорғасын, сынап, кадмий және никель сияқты ауыр металдар топырақ пен жер асты суларына ұзақ жылдар бойы зиян келтіруі мүмкін.

Табиғатты қорғауға әрқайсымыз үлес қоса аламыз:

- Қажетсіз тұтынуды азайту;
- Заттарды қайта пайдалану;
- Қалдықтарды сұрыптап, қайта өңдеуге жіберу;

Батареяларды арнайы қабылдау орындарына тапсыру.

Табиғатта «жою» түймесі жоқ. Болашақ ұрпаққа таза қоршаған орта қалдыру үшін бүгіннен бастап жауапкершілікпен әрекет етейік!

<https://www.gov.kz/>

АСТАНА. KAZINFORM — Алма-тыда қайта өңделген материал мен екінші реттік шикізаттан арт-нысан жасауға арналған осы заманғы өнер байқауы жарияланды, деп хабарлайды қалалық әкімдіктің баспасөз қызметі.

Байқауға суретшілер, дизайнерлер, сәулетшілер, шығармашылық жоғары оқу орнының студенттері, экология мен саналы тұтыну мәселесіне өнер арқылы назар аудартуға дайын барлық ниет білдіргендер қатыса алады. Байқаудың басталғаны туралы Өңірлік коммуникациялар қызметінде өткен баспасөз мәслихатында «Таза сана» жобасының кураторы Диана Әлиева мәлімдеді.

— Дәріс арқылы немесе коқыс тастамауға шақыру арқылы экологиялық мәдениетті қалыптастыру мүмкін емес. Қоғаммен эмоция, визуалды бейне, шығармашылық пен мәдениет арқылы сөйлесу керек, — деді Диана Әлиева.

Байқауды өткізу идеясы «Таза сана» жобасының экологиялық алаңдары барысында пайда болған. Спикердің айтуынша, тұрғындар «Эко-нүктелерге» пластик пен қағаздан бөлек, киім-кешек те әкеле бастаған. Жиналған киімнің бір бөлігі мұқтаж жандарға беріледі, жарамсыз тоқыма бұйымын жаңа өнім жасауға пайдаланады, қалғанын жануарларға ар-

АЛМАТЫДА ҚАЙТА ӨНДЕЛГЕН МАТЕРИАЛДАН АРТ-НЫСАН ЖАСАУ БАЙҚАУЫ БАСТАЛДЫ

қалдықты қайтара пайдаланудың мүмкіндігін көрсету мен қайта өңдеу, қоршаған ортаның ластануы мен жауапты тұтыну мәселесіне қоғамның қолдан келгенше назарын аудару. Ұйымдастырушылар арт-нысандардың қаладағы қоғамдық кеңістіктің бір бөлігіне айналып, тұрғындарды экологиялық күн тәртібін талқылауға тартуға ықпал етеді деп үміттенеді.

Байқаудың өту барысы @taza_sana.almaty жобасының әлеуметтік желілеріндегі парақшаларында кеңінен жарияланып отырады. Ұйымдастырушылар қатысушылардың жұмысын көрсетіп, жас суретшілер туралы ақпарат беріп, шығармашылық үдерісті таныстырып, замандық визуалды өнер форматтары арқылы жастардың экология мәселесіне қызығушылығын арттыруды жоспарлап отыр.

<https://kaz.inform.kz>

ЩЕТКИ ДЛЯ ТЕХНИКИ И РЕЗИНОВЫЕ ТРОТУАРЫ ДЕЛАЮТ ИЗ ТОНН МУСОРА В ПАВЛОДАРСКОЙ ОБЛАСТИ

В Павлодарском Прииртышье ежегодно образуется около 300 тысяч тонн коммунальных отходов. В области налажена переработка автомобильных шин, пластика, бумаги и других видов отходов, передает корреспондент Kazinform. По данным Департамента экологии Павлодарской области, в регионе ежегодно перерабатывается треть бытовых отходов.

— На территории региона ежегодно образуется около 300 тысяч тонн коммунальных отходов. Из них 100 тысяч тонн перерабатывается. То есть в процентном соотношении этот показатель составляет 33 процента, — сообщил корреспонденту агентства Kazinform руководитель Департамента экологии Канат Мусанпарбеков.

Так, на территории полигона в Павлодаре один индивидуальный предприниматель занимается сортировкой и переработкой пластиковых отходов. В результате

предприятие производит мусорные пакеты и пластиковые гранулы.

В свою очередь, другое предприятие перерабатывает пластиковые отходы и выпускает щетки для уборочной техники на основе вторичного сырья. Бизнесмены также осуществляют сбор, сортировку и переработку строительных отходов. На производственной площадке предприятия

расположены дробильно-сортировочная установка, узел приготовления бетонного раствора и цех по производству кирпича. В результате переработки получают вторичное сырье в виде бетонных блоков, щебня и микрокремнезема, рассказывают в акимате.

В регионе есть компании, которые занимаются сбором, сортировкой и переработкой использованных автомобильных шин. В результате выпускается вторичная продукция в виде резиновой крошки, металлических корда, текстильного корда и резино-полимерных плит. Также одно ТОО занимается сбором и переработкой макулатуры. В числе выпускаемой продукции — четырехклапанные гофрированные коробки, гофрированные лотки, бумажные пакеты и подложки для яиц.

Кроме того, предприимчивые предприниматели осуществляют сбор и первичную переработку отработанных автомобильных аккумуляторов. Также предприятия занимаются переработкой цветных металлов, в том числе свинцовой пасты и металлического свинца.

<https://www.inform.kz/>

ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ БУРАБАЙДАҒЫ ТӨРТ ӨРТТІҢ АЛДЫН АЛУҒА КӨМЕКТЕСТІ

АСТАНА.KAZINFORM — Өрт қауіпі кезеңі басталғалы бері Бурабай мемлекеттік ұлттық табиғи паркі аумағында Smart өртті ерте анықтау жүйесінің көмегімен төрт өрт ошағы дер кезінде анықталып, жойылды. «Бурабай» мемлекеттік ұлттық табиғи паркі мәлім етті.

Нәтижесінде өрттің орман қорының едәуір аумағына таралуына жол берілмеді.

— Smart жүйесі ұлттық парктің Жедел басқару орталығымен біріктірілген және тәулік бойы аумаққа мониторинг жүргізеді. Өрт белгілері анықталған жағдайда ақпарат автоматты түрде кезекші қызметтерге жіберіледі. Бұл әрекет ету уақытын айтарлықтай қысқартып, күштер мен құралдарды оқиға орнына жедел бағыттауға мүмкіндік береді, — делінген хабарламада.

Өрт қауіпті маусым басталғалы бері жүйе төрт өрт оқиғасын тіркеді. Барлық жағдайда өрт ошақтары бастапқы кезеңінде анықталып, жедел түрде сөндірілді.

— Жүйенің тиімділігі 22 маусым күні тағы бір мәрте

дәлелденді. Сағат 15:10–да Бурабай мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің Бұланды орманшылығының 36-квартилында найзағай разрядының әсерінен тұтанған өрт тіркелді. Өрттің жалпы ауданы 0,5 гектарды құрады, оның ішінде 0,01 гектары орманмен көмкерілген аумаққа, ал 0,49 гектары ормансыз жерлерге тиесілі болды, — деп хабарлады табиғи парктен.

Өрт ошағының жедел анықталуының арқасында оны сөндіру жұмыстары анықталғаннан кейін небәрі 12 минут өткен соң басталды. Тағы 25 минуттан кейін өрт оқшауланып, жалынның одан әрі таралуының алдын алу мүмкін болды.

Өртті сөндіру жұмыстарына барлығы 26 адам жұмылдырылды. Олардың қатарында Бурабай мемлекеттік ұлттық табиғи паркінің 20 қызметкері, «ҚазАвиаОрманҚорғау» РМҚК-ның екі қызметкері және Біржан сал ауданының төтенше жағдайлар бөлімінің төрт қызметкері болды. Өртті сөндіруге төрт бірлік техника, оның ішінде өрт сөндіру автокөліктері, шағын орман патрульдік кешені және әуе кемесі тартылды.

Ұлттық парк мамандарының айтуынша, заманауи технологиялар орман экожүйелерін қорғау жүйесінің маңызды құрамдас бөлігіне айналууда. Өрт қауіпінің жоғары деңгейі жағдайында өрт ошақтарын дер кезінде анықтау ірі орман өрттерінің туындауын болдырмауға және қоршаған ортаға келетін зиянды барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Қазіргі уақытта Бурабай мемлекеттік ұлттық табиғи паркі аумағында өрт қауіпінің жоғары — бесінші класы сақталуда. Осыған байланысты келушілерден өрт қауіпсіздігі талаптарын қатаң сақтау, арнайы белгіленбеген орындарда от жақпау және Бурабайдың бірегей табиғатына ұқыпты қарау сұралады.

<https://kaz.inform.kz/news/>

Республиканское государственное предприятие на праве хозяйственного ведения «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан (далее – Услугодатель) оказывает государственную услугу «Предоставление экологической информации» (Государственная услуга) физическим и юридическим лицам с целью обеспечения населения достоверной информацией о состоянии окружающей среды и ее объектов.

На основании «Правил оказания государственных услуг в области охраны окружающей среды», утвержденных Приказом министра экологии и природных ресурсов Республики Казахстан от 02 июня 2020 года № 130 (Правила), порядок предоставления государственной услуги осуществляется с момента подачи документов через веб-портал «Электронное правительство» www.egov.kz в течение 1 (одного) рабочего дня.

Режим работы веб-портала «Электронное правительство» осуществляется круглосуточно, за

исключением технических перерывов, связанных с проведением ремонтных работ (при обращении услугополучателя после окончания рабочего времени, в выходные и праздничные дни, согласно Трудовому кодексу Республики Казахстан от 23 ноября 2015 года, прием заявлений и выдача результатов оказания государственной услуги осуществляются в течение следующего рабочего дня).

Государственная услуга предоставляется на бесплатной основе. В заявлении необходимо указать наименование и реестровый номер запраши-

ваемого документа.

Информация о предоставлении государственной услуги размещена на сайте Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан в разделе «Услуги» (www.ecogeo.gov.kz) и на сайте РГП «ИАЦ ООС» в разделе «Государственная услуга» (<https://iacoos.kz/>).

На сайте <http://ecogofond.kz> можно также ознакомиться с базой данных и реестрами Государственного фонда экологической информации.

Телефон для справок: 8(7172) 24-96-18.

ОБУЧАЮЩИЕ СЕМИНАРЫ ПО ВОПРОСАМ ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ

РГП на ПХВ «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерства экологии и природных ресурсов РК на регулярной основе осуществляет организацию и проведение краткосрочных обучающих семинаров по вопросам экологии и охраны окружающей среды.

Семинары охватывают такие секторы экономики, как энергетический, горнодобывающий, агропромышленный, сельскохозяйственный.

В состав лекторов входят представители Министерства экологии и природных ресурсов РК, а также независимые эксперты.

Слушателями семинаров являются природопользователи, представители

неправительственных организаций, средств массовой информации, преподаватели высших учебных заведений.

В период с апреля по июнь 2026 года организованы и проведены 8 семинаров, в том числе 3 семинара в онлайн- и 5 семинаров в офлайн-форматах, на темы: «Система экологического контроля и управления», «Экологический кодекс и его правоприменение».

Для участия в семинарах необходимо заполнить электронную регистрационную форму по ссылке <https://forms.gle/gDtmSV3gRPSt7y9>.

По всем вопросам обращаться: 8(7172) 24-88-92, +7 775 882 6145; электронный адрес: seminar.iac@iacoos.kz

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ТАБИҒАТТЫ ПАЙДАЛАНУ БОЙЫНША ОҚУ СЕМИНАРЛАРЫ

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» ШЖҚ РМК тұрақты негізде экология және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша қысқа мерзімді оқыту семинарларын ұйымдастырады және өткізеді. Семинарлар экономиканың энергетика, тау-кен өнеркәсібі, агроөнеркәсіп, ауыл шаруашылығы сияқты салаларын қамтиды.

Лекторлар құрамына ҚР Экология және табиғи ресурстар министрлігінің өкілдері, сондай-ақ тәуелсіз сарапшылар кіреді.

Семинарлардың тыңдаушылары табиғат пайдаланушылар, үкіметтік емес ұйымдардың өкілдері, бұқаралық ақпарат құралдарының қызметкерлері және жоғары

оқу орындарының оқытушылары болып табылады.

2026 жылғы сәуір мен маусым аралығында 8 семинар, оның ішінде 3 онлайн және 5 офлайн-форматтағы «Экологиялық бақылау және басқару жүйесі», «Экологиялық кодекс және оны құқықтық қолдану» тақырыптарында семинар ұйымдастырылды және өткізілді.

Семинарларға қатысу үшін <https://forms.gle/gDtmSV3gRPSt7y9> сілтемесі бойынша электронды тіркеу формасын толтыру қажет.

Барлық сұрақтар бойынша келесі байланыс нөмірлеріне хабарласыңыз: 8(7172) 24-88-92, +7 775 882 6145; электрондық пошта мекенжайы: seminar.iac@iacoos.kz

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ДОКЛАД О СОСТОЯНИИ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ И ИСПОЛЬЗОВАНИИ ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН ЗА 2025 ГОД

Министерством экологии и природных ресурсов Республики Казахстан продолжается формирование Национального доклада о состоянии окружающей среды и использовании природных ресурсов Республики Казахстан за 2025 год (Национальный доклад).

Национальный доклад разрабатывается ежегодно в соответствии с п.1 ст.23 Экологического кодекса РК от 02.01.2021 г. в целях обеспечения государственных органов, общественных, других заинтересованных организаций и населения республики объективной и систематизированной информацией о качестве окружающей среды, ее экологическом состоянии и тенденциях изменения под воздействием антропогенной нагрузки и природных факторов.

Содержащаяся в Национальном докладе информация основывается на официальных материалах, предоставляемых центральными государственными и местными исполнительными органами, неправительственными и международными организациями.

Систематизация, обработка данных и формирование Национального доклада выполняются РГП «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» Министерства экологии и природных ресурсов Республики Казахстан.

Электронные версии Национального доклада на государственном и русском языках опубликованы на официальном сайте МЭП РК <https://www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo/activities/directions?lang=ru> и Едином экологическом Интернет-ресурсе <https://ecogofond.kz/orhusskaja-konvencija/dostup-k-jekologicheskoy-informacii/jekologijaly-zha-daj/r-orsha-an-ortany-zhaj-k-jituraly-lty-bajandamalar/>.

С бумажными версиями Национального доклада можно ознакомиться в Государственном фонде экологической информации. Получить электронную версию возможно в рамках государственной услуги «Предоставление экологической информации» через веб-портал «Электронное правительство» www.egov.kz в течение 1 (одного) рабочего дня.

2025 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ҚОРШАҒАН ОРТАНЫҢ ЖАЙ-КҮЙІ ТУРАЛЫ ЖӘНЕ ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ТАБИҒИ РЕСУРСТАРЫН ПАЙДАЛАНУ ТУРАЛЫ ҰЛТТЫҚ БАЯНДАМА

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі 2025 жылға арналған Қоршаған ортаның жай-күйі және Қазақстан Республикасының табиғи ресурстарын пайдалану туралы ұлттық баяндаманы (Ұлттық баяндама) қалыптастыруды жалғастыруда.

Ұлттық баяндама жыл сайын ҚР 02.01.2021 ж. Экологиялық Кодексінің 23-бабының 1-тармағына сәйкес мемлекеттік органдарды, қоғамдық, басқа да мүдделі ұйымдарды және республика халқын қоршаған ортаның сапасы, оның экологиялық жай-күйі және антропогендік жүктеме мен табиғи факторлардың әсерінен өзгеру үрдістері туралы объективті және жүйеленген ақпаратпен қамтамасыз ету мақсатында әзірленеді. Ұлттық баяндаманың мазмұнында қамтылған ақпарат орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдар, үкіметтік емес және халықаралық ұйымдар ұсынатын ресми материалдарға негізделді.

Ұлттық баяндаманы жүйелеу, дерек-

терді өңдеу және қалыптастыру Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігінің «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» РМК орындайды.

Ұлттық баяндаманың мемлекеттік және орыс тілдеріндегі электронды нұсқалары ҚР ЭГТРМ <https://www.gov.kz/memleket/entities/ecogeo/activities/directions?lang=ru> ресми сайтында және <https://ecogofond.kz/kz/orhusskaja-konvencija/dostup-k-jekologicheskoy-informacii/jekologijaly-zha-daj/r-orsha-an-ortany-zhaj-k-jituraly-lty-bajandamalar/>

Бірыңғай экологиялық интернет-ресурсында жарияланған.

Ұлттық баяндаманың қағаз нұсқасымен Мемлекеттік экологиялық ақпарат қорында, сондай-ақ электрондық нұсқасымен «Экологиялық ақпарат беру» мемлекеттік көрсетілетін қызмет шеңберінде www.egov.kz

«Электрондық үкімет» веб-порталы арқылы 1 (бір) жұмыс күні ішінде танысуға болады.

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН ГАЗЕТІ • РЕСПУБЛИКАНСКАЯ СПЕЦИАЛИЗИРОВАННАЯ ГАЗЕТА

ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ
ЭКОЛОГИЯ КАЗАХСТАНА

WWW.IACOOS.KZ - WWW.ECOGOSFOND.KZ

ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ – ТАЛДАУ ОРТАЛЫҒЫ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ ЦЕНТР ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ

Республиканская специализированная некоммерческая газета «ҚАЗАҚСТАН ЭКОЛОГИЯСЫ»

Собственник: РГП на ПХВ «Информационно-аналитический центр охраны окружающей среды» МЭП РК. Поставлено на учет Комитетом информации и архивов Министерства культуры и информатизации РК.

Свидетельство о постановке на учет СМИ № 6381-Г от 10.10.2005г.

Адрес редакции:
010000, г. Астана,
ул. Мәңгілік Ел, д.11/1, 7 этаж,
тел.: (7172) 24-94-11,
e-mail: nd-19@mail.ru

Редакционная группа «КЭ»:

Ж.Мурзабекова, А. Айтмолдаева, Р.Садыкова.

Издается 1 раз в квартал. Публикуется на Едином экологическом интернет-ресурсе МЭП РК ecogofond.kz

Отпечатано: Sanara, г.Алматы, ул.Толстого, д. 3. офис 12
Ответственность за содержание рекламных материалов несет рекламодатель.